

מכות כד-ב

עניין: רבי עקיבא מצחק,

סיום מסכת מכות

פרי צדיק דברים אות יז

אמנם יל בזה ע"פ מ"ס הרמב"ן ז"ל (נח"י לז"ב י"ב) על מה ש"ל בגמ' שם חכם עדיף מנביא שהוא ע"י השגה ברוח הקודש וע"ז יוכל להשיג במקום שאין הנביא יוכל להשיג ע"פ מחזה הנבואה. ויש לכוין בזה מאמר חז"ל (סוף מכות) בר"ג ור"א ור"י ור' עקיבא שהיו פולין לירושלים וכו' ראו שועל שינא מביט קה"ק החמילו הן בוכין ור' עקיבא מלחק אמרו לו מפני מה אתה מלחק אמר להם מפני מה אחס בוכים אמרו לו וכו' ולא נבכה אמר להם לכך אני מלחק וכו' עכ"ל שחק"ימה נבואתו של אורי' בידוע שנבואתו של זכרי' מחק"ימה בלשון הזה אמרו לו עקיבא נחמנו. ולהבין זאת וכו' הם לא ידעו ולא האמינו לכל היעודים אשר המה כמובים על הנחמות שלטמיד לבא עד שהולרכו לנחמנו של רע"ק. אמנם זה יוכן ע"פ דברנו הר"ל על חכם עדיף מנביא וע"פ מאמרם ז"ל (מדות חקת) ע"פ וכל יקר ראתה פינו דברים שלא נגלו למשה נגלה לרע"ק וחבריו. היינו כי רע"ק ה' השורש של חכמת מושכע"פ (כמו דא"י בכתבי האר"ז"ל) והי' השגתו יותר מהשגת משרע"ה שהי' בנח"י נבואה ור"א ממש כנ"ל. וע"ז היטה נפשו מרגש מראיית החורבן דייקא את הנחמות הנכנה על ידה יותר מר"א ור"י. וזה שאמרו לו בלשון הזה עקיבא נחמנו שדייקא ע"י צמינתו וכוחו הופיע גם בהם כח הנחמה. וזה

יומא נד :

כא"ש המעורה בלוייה שלו אמר ריש לקיש בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה הוציאו לשוק ואמרו ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קללה יעסקו בדברים הללו מיד הזילום שנאמר ^ט כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערותה:

ריטב"א

[נד, ב] בשעה שנכנסו גוים להיכל מוצאו ²⁵¹ כרובין מעורין זה בזה. הקשה הרב בן מגאש ז"ל דהא בבבא ובתרא ²⁵² אמרינן שלא היו פניהם איש אל אחיו אלא כשהיו עושין רצונו של מקום ²⁵³. ויש מתרצים ²⁵⁴ דהתם בכרובין דמשה, אבל הכא בכרובים דצורתא שבכותלים, תמיד היו מעורין. ותימא דא"כ היכי אמרינן לעיל ²⁵⁵ שהיו מראין להם כרובין דצורתא להראות חיבתן לפני המקום. והנכון כמו שפ"י הרא"ם ז"ל ²⁵⁶ דהג"י גמ' בנס היו מעורין עכשיו, אלא שנעשה גם לרעה כדי לגלות ערותן.

שם משמואל דברים תרע"ז

היינו טעמא נמי כנ"ל. דהנה החורבן אף שהי' במדת הדין, מ"מ תוכו הי' רצוף אהבה, וכמו אב רחמן המשקה לבנו סם מר לרפאותו והבן קטן וצועק בבכי, והאב אף שנכמרו רחמיו על בנו ובכל צרותיו לו צר, ומעיו המו עליו לקול צעקת הבן, מ"מ אינו משגיח על מה שמעיו מתחתכין, כי טובת הבן ורפואתו נחשבות אצלו יותר, כן הי' ענין החורבן, שאם הי' הקב"ה מונע מהם העונש, היו נשארים בלתי מתוקנים ועבירה גוררת עבירה עד לאין מרפא רח"ל, אם כן העונש עצמו הוא מדת הרחמים. וזהו פירוש דברי רש"י ז"ל (בפסוק א' מ"ה) ולא שמע ה' בקולכם כביכול עשיתם מדת הרחמים כאילו אכזרי, שהרחמים עצמם נראין בחיצוניותם כאכזריות. ועל כן תמצא שרוב השמות שבמגילת איכה הם שם הוי' ב"ה שהוא שם של רחמים. וע"כ הי'